Täysistunto

Torstai 13.12.2018 klo 16.01—20.35

2.3. Suullinen kysymys kansalaisuuden menettämisestä törkeän seksuaalirikoksen seurauksena (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 200/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja samaan teemaan liittynee edustaja Päivi Räsäsen kysymys. — Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.28 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Oulun tapahtumat ovat todellakin järkyttäneet suomalaisia, sillä jopa törkeät raiskaukset ovat kohdistuneet lapsiin ja tekijöiksi epäillään henkilöitä, jotka ovat itse tulleet hakemaan turvaa Suomesta.

Todellakin eilen keskustelimme täällä hallituksen esityksestä, joka mahdollistaa vakaviin rikoksiin syyllistyneiden kansalaisuuden menettämisen, mikäli enimmäisrangaistus rikoksesta olisi vähintään kahdeksan vuotta. Näitä rikoksia ovat esimerkiksi maanpetos, valtiopetos tai sitten terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset. Mutta kyllä yleisen oikeustajun mukaista olisi, että myös törkeiden, etenkin lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten kohdalla Suomen kansalaisuuden menettäminen olisi mahdollista. Tämähän ei ole tässä hallituksen esityksessä, ja kysynkin, näettekö, ministeri Mykkänen, ja tuetteko sitä, että ottaen huomioon Suomea sitovat sopimukset laajennettaisiin tämä kansalaisuuden menettäminen [Puhemies koputtaa] koskemaan myös törkeitä seksuaalirikoksia.

16.30 **Sisäministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti oikeustajuuni mahtuu kyllä se, että myös näissä yhteiskunnan perusarvoa vastaan hyökkäävissä, selkeästi fyysisen koskemattomuuden tai esimerkiksi sukupuolisen yhdenvertaisuuden loukkauksissa silloin, kun ne ovat törkeitä, myös tämä keino olisi käytössä.

Kuten edustaja Räsänen eilen itsekin erittäin hyvin asian tuntien kävi läpi tässä salissa, nimenomaan tämä kansainvälinen oikeusjärjestelmä ja hyvin korkea kynnys kansalaisuuden poistamiseen, joka nyt tässä hallituksen esityksessä ulotetaan terroristirikoksiin, äärimmäisiin sellaisiin, syyllistyneisiin, on se haasteellinen kenttä, jossa tätä joudutaan toki arvioimaan. Minusta olisi tarpeen käydä myös tämä keskustelu, antaa se selvä signaali, että jos Suomessa tekee törkeitä seksuaalirikoksia, niin täältä joutuu pois — jos on oleskelulupa, se on vielä poistettavissa, ja siihen tulee vuodenvaihteessa lisää lääkkeitä, mutta myös vaikka olisi kansalaisuus, niin siihen täytyy pystyä puuttumaan. Sellaiset tavat eivät Suomessa käy. [Peter Östman: Hoidetaan kuntoon, KD tukee!]

16.31 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeusvaltiossa ei ihmisiä pidetä rikollisena kansalaisuuden tai oleskelustatuksen pohjalta. Sen sijaan rikollisena tulee pitää ihmisiä, joiden tiedetään syyllistyneen vakavaan seksuaaliseen väkivaltaan. Me tiedämme, että ehkä noin 10 prosenttia raiskauksista tulee viranomaisten tietoon. Näistä vain osa päätyy tuomioistuinkäsittelyyn eli harkittavaksi, onko kyseessä riittävän vahva evidenssi raiskauksesta tuomitsemiseen.

Rikoslain tarkoituksena on suojata kansalaisia vakavalta seksuaaliselta väkivallalta, ja näiden lukujen valossa Suomi alisuorittaa tässä vahvasti. Ymmärtääkö hallitus, että rangaistusten koventamisista ei ole mitään apua, jos ei ihmisiä saada edes tuomioistuimiin rangaistavaksi?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Mykkänen. Nyt riittää, että toinen ministeri vastaa.

16.32 **Sisäministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koen, että tämä liittyy nimenomaan poliisin ja viranomaisten toimintaan tässä erittäin tärkeässä lähisuhde- ja seksuaalirikosten kentässä, jossa todella valitettavasti, aivan niin kuin edustaja Kontula totesi, varsinkin Suomessa kotien sisällä tapahtuu paljon sellaista seksuaalirikollisuutta, muuta ahdistelua, lähisuhdeväkivaltaa, joka ei koskaan tule esiin, ja vaikka tulisikin, niin usein valitettavasti perheväkivaltakeikoilta ei sitten niitä rikosilmoituksia eteenpäin synny eikä syytteeseen asti päästä.

Tämähän on tehty jo vuosia sitten yleisen syytteen alaiseksi, myöskin lähisuhdeväkivalta lievemmässäkin muodossaan, mutta teemme töitä nimenomaan sen eteen myöskin sisäministeriössä poliisitoimen osalta tulossopimuksessa ensi vuodelle, että tähän pitää kiinnittää vielä enemmän huomiota. Se vaatii myös viranomaisyhteistyötä, esimerkiksi tiedonvaihtoa lastensuojelun ja sosiaalityöntekijöiden välillä. Ankkuritiimit, joissa istutaan samassa huoneessa eri viranomaisten kesken, ovat siihen lääke, mutta silloin meidän täytyy pystyä myös asiallisesti [Puhemies koputtaa] katsomaan tiedonvaihtoa näiden viranomaisten välillä, mikä ei aina ole ollut ihan helppoa.

16.33 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä rikokset kotikaupungissani Oulussa, synnyinkaupunginosassani Tuirassa ovat syvästi järkyttäviä, tuomittavia rikoksia, ja ne on tuomittava kovasti, ei mitään hyssyttelyä, vaan on sanottava selvästi, että tekijöille kuuluu oikeudenkäynti, heille kuuluu rangaistus, heille kuuluu tuomio. Me tuomitsemme nämä teot. Puheenjohtaja Rinne on selvästi ja jyrkästi tuominnut nämä teot. Siitä ei ole kahta puhetta. Yhtä selvästi on kuitenkin myös sanottava se, että rikos on rikos tekijästä riippumatta, ja näiden tapausten poliittinen hyväksikäyttö on lähestulkoon yhtä tuomittavaa.

Se, mistä on puhuttava, on seksuaalirikoslainsäädäntö, ja on kysyttävä, vastaako se kansan moraalia ja vastaako se meidän oikeudentuntoamme. Arvoisa ministeri, ei vastaa. Seksuaalirikoslainsäädäntöä on kauttaaltaan kiristettävä. Rikoslain 20 luku on kirjoitettava uudestaan niin, että se vastaa meidän oikeudentuntoamme. Rikoksista annettavia tuomioita on kovennettava. [Puhemies koputtaa] Ministeri Häkkänen, oletteko te valmis kuuntelemaan tässä kansaa? [Ben Zyskowicz: Mykkänen on asialle jotain tehnyt, toisin kuin demariministeri! — Välihuutoja]

16.34 **Oikeusministeri Antti Häkkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka yksittäiset tapaukset lehtien palstoilla kuohuttavat, niin oikeusvaltiossa pitää muistaa, että nyt on kyse poliisitutkinnasta. Tässä salissa ei jaeta tuomioita, vaan tuomioistuinlaitos jakaa tuomiot. [Timo Heinonen: Oikein!] Ensin selvitetään, sen jälkeen syyttäjä harkitsee syytteen, ja tuomari päättää, kuka on mitäkin tehnyt. Iltapäivälehdet eivät päätä sitä. [Paavo Arhinmäki: Oikein!]

Mitä tulee sitten seksuaalirikoslainsäädäntöön: Kiristykset on jo aloitettu. Toivon SDP:ltä tukea niille. Esitykset ovat jo eduskunnassa, ja lisää on todennäköisesti tulossa. En tiedä, ehditäänkö tällä vaalikaudella, mutta oikeusministeriössä on valmistelussa seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen pohja-asetelma. Tulen tästä vielä tämän vaalikauden aikana tuomaan esityksiä.

16.35 **Veera Ruoho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikenlainen väkivalta, oli se sitten seksuaalista tai ei, on väärin. Täällä tänään on puhuttu ulkomaalaisten ja kantasuomalaisten tekemistä seksuaalirikoksista ja lähisuhdeväkivallasta. Sen kaiken takana ovat asenteet. YK:n alainen järjestö Promundo teki laajan kyselytutkimuksen tasa-arvoasenteista arabimaissa. Sen tulokset olivat järkyttäviä. Arvot, asenteet ja tavat kulkevat ihmisten mukana. Kysyisinkin hallitukselta: miten estämme sen, että Suomeen ei kulkeudu turvapaikanhakijoiden tai muiden mukana suomalaista tasa-arvoa ja naisia alistavia asenteita? [Mika Niikko: Rajat kiinni!]

16.36 **Sisäministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, tässä asiassa on tärkeätä löytää ratkaisu, jossa me siirrymme turvapaikanhaussa järjestelmään, joka ei kohtuuttomasti suosi yksin tänne rajan yli tulevia nuoria miehiä. Se on laajempi eurooppalainen ratkaisu. Mutta tässä on väistämättömiä lieveilmiöiden paikkoja.

Toiseksi, vastaanottokeskuksissa luonnollisesti tehdään jo paljon valistustyötä eikä vähiten seksuaali- ja sukupuolitasa-arvon kysymyksissä. Olemme viimeksi eilen sisäministeriön johtoryhmässä sopineet, että nyt tätä terävöitetään niin, että kun meillä tulee myös karkottamista helpottava ulkomaalaislainsäädännön muutos voimaan, niin tehdään hyvin selvästi tiettäväksi, että jos syyllistyy törkeisiin seksuaalirikoksiin, niin silloin edessä on oleskeluluvan saamisen jälkeenkin karkotus. Tätä kautta pyritään viemään eteenpäin sitä suomalaisen arvopohjan selvää läpivientiä, että tässä maassa ei voi toimia toisella tavalla. Luonnollisesti kaikissa yhteiskunnissa seksuaalirikollisuus on sinänsä kiellettyä, ja tätä tapahtuu toki muissakin väestöryhmissä. Se täytyy koko ajan muistaa. Mutta erityistoimetkin ovat tarpeen.

16.37 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kaikki ryhmät yksimielisesti tuomitsemme nämä teot. Nämä ovat kerta kaikkiaan järkyttäviä, ja niihin on puututtava.

Ministeri Häkkänen, te puhuitte rangaistuksista ja kontrollista, ja on selvää, että niitä molempia tarvitsemme lisää. Siksi iloitsen siitä, että esimerkiksi raiskauslainsäädäntöä on tiukennettu järjestelmällisesti jo oikeusministeri Tuija Braxin ajoista alkaen. Mutta nyt, kun käsittelemme valiokunnassa kotoutumislakia, on tullut hyvin selkeästi esiin juuri se, että maahanmuuttajat, Suomeen tulevat, tarvitsevat koulutusta meidän arvoistamme ja asenteistamme heti maahantulon jälkeen. Nyt heille annetaan suomen kielen opetusta hyvin nopeasti, mutta moni muu asia jää opettamatta.

Ministeri Mykkänen, miten te aiotte jatkossa edistää juuri sitä arvopohjaa, mikä täällä Suomessa on, jotta maahanmuuttajilla on selkeä käsitys niin seksuaaliasioista kuin esimerkiksi jokamiehenoikeuksista ja niin edelleen, jotta me saamme tämän yhteisen arvo- ja asennepohjan jatkossa paremmin?

16.38 **Työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Koska vastaan kotouttamisesta, niin omalta osin kerron, mitä me olemme tehneet.

Me olemme uudistaneet kokonaan kotouttamispolitiikan työ- ja elinkeinoministeriössä vuoden 2015 jälkeen, käytännössä siis aivan uusiksi. Me olemme pitkällä matkalla mutta hyvällä tiellä. Me olemme tunnistaneet nämä ongelmat, ja yksi ongelma on nimenomaan se, että tämä kotouttaminen, kielen oppiminen kestää aivan liian kauan. Sen takia me olemme yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tehneet yhteistyötä siinä, että saadaan ne polut lyhyemmäksi, ei pelkästään kielen opetusta vaan työn kautta tapahtuvaa opettamista, jossa samalla opetetaan sitä, miten täällä ollaan ihmisiksi. Se tulee ikään kuin ei pelkästään luokkahuoneessa istumalla vaan kanssakäymisessä ihmisten kanssa. Tämä on se suunta, mihin me haluamme viedä, mutta myös vastuuttaa kotoutettavia itseään tekemään asioita. Tämä on kaksisuuntaista työtä, tämä kotouttaminen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen lisäkysymys, hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Eerola.

16.39 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tosiaan valmistelee, niin kuin kuultiin, lakia, jossa Suomen kansalaisuus voitaisiin poistaa niiltä kaksoiskansalaisilta, jotka ovat syyllistyneet vakaviin rikoksiin. Eilen, kun tämä asia tosiaan oli tässä salissa lähetekeskustelussa, jäi kuitenkin epäselväksi ja epätodennäköiseksi, olisiko raiskaus niin vakava ja tällaista kansallista etua vaarantava teko, että se johtaisi Suomen kansalaisuuden poistamiseen kaksoiskansalaisilta.

Afrikassa ja Lähi-idässä systemaattisia joukkoraiskauksia on käytetty sodankäynnin välineenä ja ne on kohdistettu eri etnistä taikka uskonnollista taustaa edustavan vastapuolen naisiin ja myöskin lapsiin. Tämän tiedon valossa, ministeri Mykkänen: uhkaavatko maahanmuuttajataustaisten henkilöiden suomalaisiin tyttöihin kohdistamat raiskaukset kansallista turvallisuutta, ja tulisiko mahdollinen kansalaisuus tai muu oleskelulupa näiltä perua?

16.41 **Sisäministeri Kai Mykkänen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Eerola tuossa lopussa viittasi oleskelulupaan, ja tältä osinhan todella jo vuodenvaihteessa tulee voimaan hallituksen esityksestä säädetty lakimuutos, jolla nimenomaan oleskeluluvan purkaminen ja karkottaminen törkeiden rikosten kohdalla tulee aiempaa sujuvammaksi ja mahdollisemmaksi. Kansalaisuuden purkamisen osalta, kuten sanoinkin jo, kannustan käymään arvokeskustelua ja myöskin juridista keskustelua. Tämä hallituksen esitys, joka nyt eilen on lähetekeskustelussa eduskuntaan tuotu, lähtee terrorismirikoksiin vastaamisesta ja se on silloin perustellumpi kansainvälisen oikeuden näkökulmasta, kansallisen elintärkeän edun ja kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. Mutta kuten sanoin, omaan oikeustajuuni mahtuisi se, että kansallisia perusarvoja vastaan hyökkääminen tavalla, jossa hyökätään ihmisten koskemattomuutta kohtaan törkeällä tavalla, voisi olla sellainen, johon myös voitaisiin puuttua niin, että kaksoiskansalaisella ei enää oikeutta Suomen kansalaisuuteen olisi, tietyin edellytyksin, jotka tässä lakiesityksessä nytkin ovat.

Kysymyksen käsittely päättyi.